



Den 18. september 2019
MFVM 895

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om ændring af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 396/2005 med hensyn til maksimalgrænseværdier for rester af pesticidet chlorat i eller på specifikke produkter (komitésag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier for pesticidrester i bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 396/2005 for et aktivstof i en række afgrøder og i produkter af animalsk oprindelse (komitésag). Forslaget vedrører ændringer af maksimalgrænseværdier på baggrund af særlige forhold for stoffet chlorat, da stoffet primært forekommer i fødevarer grundet hygiejnemæssig brug af desinfektionsmidler til drikkevand og ved forarbejdning af fødevarer. Chlorat er reguleret som pesticidrest, da stoffet tidligere har været anvendt som pesticid, men da stoffet ikke længere er tilladt, så er maksimalgrænseværdien fastsat på detektionsgrænsen. Grundet andre kilder til restindhold af chlorat i fødevarer, så har det hidtil ikke været muligt at overholde denne maksimalgrænseværdi. Ændringerne betyder, at nye maksimalgrænseværdier etableres. De forslåede maksimalgrænseværdier afspejler et kompromis, som ikke unødigt kompromitterer hygiejne og mikrobiologisk sikkerhed eller kemisk fødevarer sikkerhed. Dette kompromis er baseret på ALARA princippet ('as low as reasonably achievable'), hvor maksimalgrænseværdierne fastsættes ud fra, hvor lave niveauer, det er muligt at nå ved at følge god praksis i fødevarerproduktionen. Ændringerne vurderes at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark. Forslaget forventes sat til afstemning i den stående komité for planter, dyr, fødevarer og foder (SCoPAFF) den 26. - 27. september 2019. Data, der ligger til grund for DTU's vurdering af indtaget af chlorat, resulterer i et overestimat i forhold til danskernes reelle indtag. Da der samtidig ikke foreligger tilstrækkelige data til at beregne risikoen for kombinationseffekter, har DTU ikke udført en sådan vurdering. Baseret på, at risikoen for danskere er endnu lavere end i DTU's beregninger, vurderes en vedtagelse af forslaget at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget. Det bemærkes, at regeringens holdning til forslaget ligger inden for de retningslinjer, som den tidligere regering i 2012 forelagde Folketingets fødevarerordførere for behandling af komitésager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Baggrund

Kommissionen har fremsat forslag til ændring af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på

vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer og om ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF (herefter pesticidrammeforordningen).

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 14, stk. 1, litra a og artikel 16, stk. 1, litra a i pesticidrammeforordningen.

Forslaget behandles i en forskriftsprocedure med kontrol i den stående komité for planter, dyr, fødevarer og foder (SCoPAFF). Såfremt der er kvalificeret flertal for forslaget, forelægger Kommissionen - med henblik på legalitetskontrol - forslaget for Rådet og Europa-Parlamentet, der udtaler sig med henholdsvis kvalificeret og absolut flertal inden for tre måneder. Kommissionen vedtager forslaget, såfremt Rådet og Europa-Parlamentet tilslutter sig forslaget, eller ikke har udtalt sig inden for tidsfristen. Opnås der ikke kvalificeret flertal i Den Stående Komité, forelægger Kommissionen sagen for Rådet, der udtaler sig med kvalificeret flertal inden for to måneder. Kommissionen underretter samtidig Europa-Parlamentet. Hvis Rådet vedtager forslaget eller ikke udtaler sig inden for fristen, skal forslaget sendes til Europa-Parlamentet til legalitetskontrol. Kommissionen vedtager forslaget, hvis Europa-Parlamentet ikke inden for en frist på fire måneder har gjort indsigelse mod forslaget.

Forslaget forventes at komme til afstemning i den stående komité for planter, dyr, fødevarer og foder (SCoPAFF) den 26. – 27. september 2019.

Formål og indhold

Generelt om ændringer af maksimalgrænseværdier for pesticidrester

Maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer er fastsat i pesticidrammeforordningens bilag II for de aktivstoffer, der allerede er fuldt evaluerede i forbindelse med godkendelse eller ikke-godkendelse som pesticidaktivstoffer (Europa Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1107/2009). Maksimalgrænseværdier er fastsat i bilag III for de aktivstoffer og afgrøder, der endnu ikke er færdig-evaluerede med hensyn til alle anvendelser og resulterende restindhold; der er dog foretaget en sundhedsmæssig vurdering af alle maksimalgrænseværdier i bilag III.

For nogle pesticider vurderes det ikke nødvendigt at fastsætte maksimalgrænseværdier, fordi et eventuelt restindhold efter anvendelse af pesticiderne ikke vurderes at have en sundhedsmæssig risiko. Disse stoffer opføres på en liste i pesticidrammeforordningens bilag IV. Pesticider, hvor alle maksimalgrænseværdier fastsættes på detektionsgrænsen, opføres på bilag V.

Når der er indgivet en ansøgning om en konkret anvendelse af et pesticid i EU, gennemføres der i EU en konkret risikovurdering. På den baggrund fastlægges specifikke maksimalgrænseværdier for pesticidrester i bestemte afgrøder. Så længe der ikke er fastlagt en maksimalgrænseværdi på baggrund af konkrete anvendelser af et pesticid, gælder den automatisk fastsatte analytiske detektionsgrænse på 0,01 mg/kg for afgrøde-pesticid-kombinationen. Dette er udtryk for en 0-tolerance, idet det pågældende pesticid ikke må kunne måles i afgrøden. Undtagelsen for dette generelle princip, er pesticider, som opføres på bilag IV.

Ansøgninger om fastsættelse af en ny maksimalgrænseværdi på baggrund af anvendelse i EU eller import af fødevarer, der indeholder rester af stoffet, bliver i første omgang evalueret af en medlemsstat i EU. Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritet (EFSA) foretager herefter en videnskabelig sundhedsmæssig vurdering af disse forslag til ændringer af maksimalgrænseværdier.

En maksimalgrænseværdi for pesticidrester kan, efter den fornødne konkrete risikovurdering i EU, indføres eller ændres på baggrund af:

- 1) Nye anvendelser af pesticidmidler i EU, for eksempel anvendelse af nye pesticider, udvidet anvendelse til andre afgrøder af et allerede godkendt pesticid eller ændret anvendelse af et pesticid på en afgrøde.
- 2) Importtolerancer, ansøgninger fra tredjelande for fødevarer, der indføres til EU, og hvor der ikke allerede er fastsat en dækkende EU-grænseværdi for restindholdet af pesticider.
- 3) Revurdering af maksimalgrænseværdierne på baggrund af for eksempel planlagt revurdering af pesticidet, nye oplysninger om toksikologi eller en tilbagekaldelse af eksisterende godkendelser.
- 4) Implementering af Codex-grænseværdier i EU - tilpasning af EU-maksimalgrænseværdier til de maksimalgrænseværdier, der er fastsat af Codex Alimentarius (FAO – Food and Agriculture Organization/WHO – World Health Organization).
- 5) Andre særlige forhold, for eksempel at stoffet forekommer som miljøforurening.

Kommissionens forslag

Kommissionen har fremsat forslag om ændringer vedrørende maksimalgrænseværdier for pesticidrester i bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 396/2005 for et aktivstof i en række afgrøder og i produkter af animalsk oprindelse. Forslaget vedrører ændringer af maksimalgrænseværdier på baggrund af særlige forhold for stoffet chlorat, da stoffet primært forekommer i fødevarer grundet hygiejnemæssig brug af desinfektionsmidler til drikkevand og ved forarbejdning af fødevarer. Chlorat er reguleret som pesticidrest, da stoffet tidligere har været anvendt som pesticid, men da stoffet ikke længere er tilladt, så er maksimalgrænseværdien fastsat på detektionsgrænsen på 0,01* mg/kg. Der kan være andre kilder til chlorat f.eks. fra desinfektionsmidler anvendt i produktionen, derfor har det hidtil ikke været muligt at overholde detektionsgrænsen. Ændringerne betyder, at en ny maksimalgrænseværdi fastsættes. Den foreslåede maksimalgrænseværdi afspejler et kompromis, som ikke kompromitterer hygiejne og mikrobiologisk sikkerhed eller kemisk fødevarer sikkerhed. Dette kompromis er baseret på ALARA princippet ('as low as reasonably achievable'), hvor maksimalgrænseværdierne fastsættes ud fra, hvor lave niveauer, det er muligt at nå ved at følge god praksis i fødevarerproduktionen.

Forslaget er udarbejdet på baggrund af beregninger på indsamlede forekomstdata fra 2014 til 2018 fra både medlemsstater og fødevarerindustrien. Dette er baseret på en koordineret øvelse blandt flere sektorer som involverer en multidisciplinær indsats på tværs af områder inden for drikkevand, hygiejne samt maksimalgrænseværdier for foder og fødevarer.

De væsentligste ændringer af maksimalgrænseværdier i forslaget og baggrunden for disse fremgår af nedenstående skema.

I skemaet nedenfor refereres der i kolonnen "Baggrund for ændring" til ovenstående liste over baggrund for ændring af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Pesticid	Produkter	Foreslåede ændringer	Baggrund for ændring
<u>Chlorat</u>	Citrusfrugter, træ nødder, kernefrugter, stenfrugter, bær og små frugter, diverse frugter med spiselig og ikke-spiselig skræl, friske eller frosne grøntsager, bælgfrugter, olieholdige	Ny maksimalgrænseværdi foreslås fastsat. Maksimalgrænseværdien har hidtil ligget på detektionsgrænsen.	5

Pesticid	Produkter	Foreslåede ændringer	Baggrund for ændring
	frø og frugter, korn, te, kaffe, urteudtræk, kakao og johannesbrød, humle, krydderier undtagen peberrod, sukkerplanter og animalske produkter		

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt sagen som et led i forskriftsproceduren med kontrol med henblik på legalitetskontrol.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Forslaget vedrører ændring af bilag til pesticidrammeforordningen. Ændringen vil være direkte gældende i Danmark.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Forslaget har heller ingen væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller for EU's budget. Forslaget skønnes heller ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser. Ligeledes medfører forslaget ingen nævneværdige administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Forslaget er udarbejdet på baggrund af et kompromis mellem hygiejne og mikrobiologisk sikkerhed og kemisk fødevarer sikkerhed baseret på ALARA princippet ('as low as reasonably achievable'), hvor maksimalgrænseværdierne fastsættes ud fra, hvor lave niveauer, det er muligt at nå ved at følge god praksis i fødevarerproduktionen.

DTU Fødevareinstituttet er anmodet om en vurdering af forslaget og vurderer de foreslåede maksimalgrænseværdier til at udgøre en ubetydelig sundhedsmæssig risiko.

Det fremgår af pesticidrammeforordningens artikel 14, stk. 2, at eventuelle kombinationseffekter skal indarbejdes i vurderingen af pesticidrester i fødevarer, når der findes en egnet metode. Der foreligger endnu ikke en harmoniseret metode til at vurdere disse effekter. Der arbejdes i EFSA målrettet på at udvikle en sådan metode.

Chlorat forekommer primært i fødevarer grundet hygiejnemæssig brug af desinfektionsmidler til drikkevand og ved forarbejdning af fødevarer. Disse indtagskilder er ikke betydelige i Danmark, da drikkevand i Danmark normalt ikke er behandlet med chlor. Data, der ligger til grund for DTU's vurdering af indtaget af chlorat, resulterer derfor i et overestimat i forhold til danskernes reelle indtag. Da der samtidig ikke foreligger tilstrækkelige data til at beregne risikoen for kombinationseffekter, har DTU ikke udført en sådan vurdering. Baseret på at risikoen for danskere er endnu lavere end i DTU's beregninger, vurderes en vedtagelse af forslaget at betyde et uændret beskyttelsesniveau i Danmark.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende høringssvar:

Brancheforeningen for Kaffe og Te ønsker, at maksimalgrænseværdien sættes på et højere niveau, end Kommissionen har foreslået. Fødevarestyrelsen bemærker hertil, at forslaget er udtryk for et kompromis mellem hygiejne og mikrobiologisk sikkerhed og kemisk fødevaresikkerhed.

DI Fødevarer har indsendt høringssvar og udtrykker bekymring over en fodnote inkluderende en særlig maksimalgrænseværdi for frugtsaft/juice. Fødevarestyrelsen bemærker, at denne fodnote er fjernet fra det endelige forslag.

Landbrug & Fødevarer / Mejeriforeningen på vegne af de danske mejerier har indsendt høringssvar med anderkendelse for den foreslåede maksimalgrænseværdi for mælk, og hvor der udtrykkes ønske om, at hvis der i fremtiden sættes maksimalgrænseværdier for forarbejdede produkter, at det klargøres, at denne vedrører spiseklare produkter ("as consumed"). Fødevarestyrelsen bemærker hertil, at eventuelt fremtidige maksimalgrænseværdier for forarbejdede produkter forventeligt ville gælde spiseklare produkter.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med offentlige tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. Baseret på afstemningerne fra tidligere lignende forslag vurderes der at være kvalificeret flertal for forslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Pesticidrammeforordningen, og de deraf afledte forordninger, er vigtige elementer i beskyttelsen af de danske forbrugeres sikkerhed. Regeringen kan alene støtte forslag, der vurderes at være sundhedsmæssigt acceptable.

Det er højt prioriteret fra dansk side, at pesticidrammeforordningen kan virke med henblik på fuld harmonisering af reglerne vedrørende fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester i fødevarer i EU. For at dette kan lade sig gøre, skal rammeforordningens bilag løbende ændres, herunder bilag II, III, IV og V.

Det er vurderingen, at de foreslåede ændringer vil medføre en tilstand på fødevareområdet, der er sundhedsmæssigt acceptabel.

Regeringen agter på denne baggrund at støtte forslaget.

Det bemærkes, at regeringens holdning til forslaget ligger inden for de retningslinjer, som den tidligere regering i 2012 forelagde Folketingets fødevareordførere for behandling af komitésager om fastsættelse af maksimalgrænseværdier for pesticidrester.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Forslaget har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.